

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 10 lipca 2019 r.

Poz. 3868

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR P-1.4131.409.2019.AB WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

z dnia 9 lipca 2019 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506)

stwierdzam nieważność

pkt 3 Załącznika do uchwały Nr VI/58/19 Rady Gminy Rymań z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie określenia wzoru wniosku o wypłatę dodatku energetycznego w zakresie wyrazów: *Pouczony o odpowiedzialności karnej przewidzianej w art. 233 §1 Kodeksu Karnego, który przewiduje: „Kto, składając zeznanie, mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy zeznaje nieprawdę lub zataja nieprawdę, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”*.

Uzasadnienie

W dniu 26 czerwca 2019 r. Rada Gminy Rymań podjęła uchwałę Nr VI/58/19 w sprawie określenia wzoru wniosku o wypłatę dodatku energetycznego. Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęła ona w dniu 1 lipca 2019 r. W toku badania legalności tego aktu stwierdzono, że w części w stopniu istotnym narusza on obowiązujący porządek prawny ze względów omówionych poniżej.

W myśl przepisów ustawy Prawo energetyczne¹⁾, odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, a więc zgodnie z art. 3 pkt 13c ustawy - osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o dodatkach mieszkaniowych²⁾ i która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej - przysługuje zryczałtowany dodatek energetyczny (art. 5c ust. 1).

Dodatek energetyczny, o czym stanowi art. 5d ust. 1 ustawy Prawo energetyczne - przyznaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta, w drodze decyzji, na wniosek odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej. Do wniosku dołącza się kopię umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej. Wolą ustawodawcy, wyrażoną w art. 5d ust. 2 ustawy, rada gminy została wyposażona w kompetencję do ustalenia wzoru ww. wniosku.

Z brzmienia powołanych unormowań wynika jednoznacznie, że Rada Gminy Rymań była upoważniona do podjęcia uchwały w przedmiocie ustalenia wzoru wniosku o wypłatę świadczenia, jakim jest dodatek energetyczny. Za wadliwe natomiast należy uznać wprowadzenie we wzorzec wniosku, stanowiącym Załącznik do uchwały Nr VI/58/19 sformułowania, będącego częścią oświadczenia wnioskodawcy zawartego w pkt 3 wniosku o treści: *„Pouczony o odpowiedzialności karnej przewidzianej w art. 233 §1 Kodeksu Karnego, który przewiduje: „Kto, składając zeznanie, mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy zeznaje nieprawdę lub zataja nieprawdę, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”*.

¹⁾ Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. 2019 r. poz. 755 z późn. zm.).

²⁾ Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180 z późn. zm.).

W pierwszej kolejności wskazania wymaga, że we wniosku zacytowano przepis art. 233 §1 Kodeksu karnego³⁾ w brzmieniu, które obowiązywało do dnia 15 kwietnia 2016 r. W tym to dniu bowiem weszła w życie nowelizacja Kodeksu karnego, dokonana ustawą o zmianie Kodeksu karnego i niektórych innych ustaw⁴⁾, na podstawie której powołana regulacja otrzymała treść: *Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.* Redakcja obu przepisów wskazuje na zmianę wysokości kary pozbawienia wolności, jaką zagrożone jest tego rodzaju przestępstwo.

Niezależnie jednak od powyższego, nie można pominąć faktu, że zgodnie z art. 233 §2 Kodeksu karnego *warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.* Brak pouczenia wyłącza zatem odpowiedzialność karną za czyn opisany w §1 art. 233. W dalszej kolejności, także istotne jest, że w myśl art. 233 §6 Kodeksu karnego *Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.*

A zatem, w świetle powyższych regulacji, uzasadniony jest wniosek, że odebranie od osoby oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej jest dopuszczalne wówczas, gdy możliwość taką przewiduje przepis ustawy – nie zaś innego aktu, choćby miał on charakter powszechnie obowiązujący. W szczególności, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego rygору takiego nie może zastrzec w akcie prawa miejscowego, ponieważ do tego rodzaju działania nie został upoważniony. Trzeba pamiętać, że źródło prawa, jakim jest prawo odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej do dodatku energetycznego, tkwi w ustawie Prawo energetyczne (art. 5c ust. 1). Warunki jego otrzymania określa ta właśnie ustawa, przewidując przy tym, że warunkiem *sine qua non* uzyskania dodatku jest złożenie wniosku. Dodatkowo, do wniosku należy dołączyć kopię umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej. Wysokość dodatku energetycznego uzależniona jest od ilości osób tworzących wraz z wnioskodawcą gospodarstwo domowe, o czym stanowi treść art. 5c ust. 3 ustawy Prawo energetyczne, a także art. 5c ust. 4 tej ustawy i wydawanego na jego podstawie przez ministra właściwego do spraw energii obwieszczenia w sprawie ustalenia wysokości dodatku energetycznego na kolejne 12 miesięcy.

Co ma zasadnicze znaczenie w przedmiotowej sprawie, prawodawca nie zastrzegł w ww. ustawie, a więc akcie statuującym prawo do dodatku energetycznego, aby wnioskodawca składał oświadczenie, zawierające istotne dla jego sytuacji prawnej dane – pod rygorem odpowiedzialności karnej, przewidzianej w art. 233 §1 Kodeksu karnego. W konsekwencji, wykluczone jest żądanie od wnioskodawcy we wzorze uchwalonego przez Radę Gminy Świeszyno wniosku o przyznanie dodatku energetycznego złożenia oświadczenia o prawdziwości danych zawartych pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Rozpatrując kwestię zamieszczenia ww. klauzuli w akcie prawa miejscowego WSA w Warszawie w wyroku z dnia 25 września 2017 r., sygn. akt III SA/Wa 2628/17, stwierdził, że *upoważnienie do uprzedzenia o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, o którym mowa w art. 233 § 6, musi wynikać z ustawy, na podstawie której prowadzone jest postępowanie. Takiego upoważnienia zatem nie może kreować akt rangi podustawowej. Rada gminy nie jest podmiotem, który stanowi organ podatkowy uprawniony do wymiaru lub poboru podatku, nie uczestniczy w postępowaniu podatkowym ani też w postępowaniu dotyczącym poboru i wykonania zobowiązania podatkowego, w związku z czym nie może tych postępowaniach zobowiązywać do składania oświadczeń o wiedzy w zakresie odpowiedzialności karnej lub też przyjmować te oświadczenia; podstawą takich czynności niewątpliwie nie może być uchwała rady gminy. Regulacje prawne art. 18 ust. 2 pkt 8 i art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 ze zm.) oraz art. 6a ust. 11 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1381 ze zm.) nie przewidują prawa rady gminy do wydawania uchwał dotyczących wzoru deklaracji podatkowej w zakresie wiedzy deklarującego o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Nie można nawet wykluczyć, że podpisanie i złożenie deklaracji zawierającej sporne w ocenie oświadczenie stwierdzać będzie nieprawdę. Podatnik nie ma obowiązku znać poszczególnych regulacji prawa karnego i jeżeli nie zostanie w tym przedmiocie pouczony, to postępując zgodnie z wzorem deklaracji może podpisać niezgodne z rzeczywistością oświadczenie w tym przedmiocie.*

³⁾ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600 z późn. zm.).

⁴⁾ Ustawa z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny i niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 437 z późn. zm.).

Wprawdzie, ww. orzeczenie dotyczy uchwały w przedmiocie ustalenia wzoru deklaracji podatkowych w zakresie podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości, jednak zawarte w nich tezy w całej rozciągłości znajdują zastosowanie w niniejszej sprawie. Istota rozważań Sądu sprowadza się do konstatacji, iż rada gminy nie jest umocowana do pouczenia wnioskodawców, ubiegających się o wypłatę dodatku energetycznego, o odpowiedzialności karnej za podawanie we wniosku nieprawdziwych informacji, ponieważ tego rodzaju upoważnienie nie wynika z ustawy, na podstawie której prowadzone jest postępowanie w sprawie wypłaty dodatku energetycznego.

Mając więc na względzie przepis art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej⁵⁾, który stanowi, że organy władzy publicznej (a więc niewątpliwie także i organ samorządu terytorialnego, jakim jest Rada Gminy Rymań) działają na podstawie i w granicach prawa i to, że przepisy ustawy Prawo energetyczne nie przewidują możliwości odebrania od osoby składającej wniosek o wypłatę dodatku energetycznego oświadczenia w trybie art. 233 Kodeksu karnego, uzasadnione jest twierdzenie, że Rada Gminy Rymań przekroczyła zakres upoważnienia ustawowego umieszczając tego rodzaju zastrzeżenie w Załączniku do badanego aktu.

Biorąc zatem pod uwagę przedstawioną w niniejszym rozstrzygnięciu argumentację, stwierdzenie nieważności pkt 3 Załącznika do uchwały Nr VI/58/19 Rady Gminy Rymań z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie określenia wzoru wniosku o wypłatę dodatku energetycznego w zakresie wyrazów: *Pouczony o odpowiedzialności karnej przewidzianej w art. 233 §1 Kodeksu Karnego, który przewiduje: „Kto, składając zeznanie, mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy zeznaje nieprawdę lub zataja nieprawdę, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”*, jest konieczne i w pełni uzasadnione.

Rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego w terminie 30 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

wz. WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Marek Subocz
WICEWOJEWODA

⁵⁾ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 97, poz. 483 z późn. zm.).